

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/52/2019
Identifikačné číslo spisu: 1016201224
Dátum vydania rozhodnutia: 24.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1016201224.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: N. Y. Y., bytom U. X. H., právne zast. AK Kovár a partneri s. r. o., so sídlom Vajnorská 8/A, Bratislava, IČO: 50 971 662, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, so sídlom Záhradnícka 31, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 700-0213333216-GC04/16 zo dňa 15. apríla 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/151/2016 - 70 zo dňa 31. januára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/151/2016- 70 zo dňa 31. januára 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) právoplatným uznesením sp. zn. 6S/151/2016 - 70 zo dňa 31. januára 2019 postupom podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) žalobu žalobcu odmietol z dôvodu, že podľa § 7 písm. a) SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky riadne a včas. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania v zmysle § 170 písm. a) SSP.

2. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 700-0213333216-GC04/16 zo dňa 15. apríla 2016, právoplatného dňa 12. mája 2016, ktorým mu bolo predpísané penále v sume 7.774,07 Eur. Z dôvodu, že predmetné rozhodnutie je rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa, voči ktorému je prípustné odvolanie, v zmysle § 7 písm. a) SSP je zo súdneho prieskumu vylúčené, pričom sám žalobca v žalobe uviedol, že zákonná lehota na podanie odvolania mu uplynula márne.

II.

3. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť s poukazom na § 440 ods. 1 písm. f), g) a j) SSP. Uviedol v nej, že podstatnou skutočnosťou v predmetnej veci je doručovanie napadnutého rozhodnutia, ktoré mu nebolo doručené do vlastných rúk na adrese trvalého pobytu, pričom zo strany doručovateľa mu nebolo na vedomie zanechané ani oznámenie o neúspešnom pokuse doručenia rozhodnutia, resp. o termíne opakovaného doručovania, ani oznámenie o uložení tohto rozhodnutia v určenej úložnej dobe na pošte. O rozhodnutí žalovanej sa dozvedel až dňa 23. mája 2016 na základe emailu od žalovanej, ktorým mu zaslala rozhodnutie o penále s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti ku dňu 12. mája 2016. Z uvedených skutočností je zrejmé, že zákonná lehota na podanie odvolania voči rozhodnutiu žalovanej uplynula márne bez toho, aby sa žalobca dozvedel o skutočnosti, že toto rozhodnutie bolo vôbec vydané. Týmto spôsobom mu bolo odňaté zákonné právo domáhať sa prieskumu rozhodnutia žalovanej podaním odvolania, a to výlučne z dôvodov na strane žalovanej, resp. doručovateľa, ktoré dôvody žalobca nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť.

4. Žalobca tiež poukázal na rozhodnutie žalovanej č. 700-0213652215-GC04/15 zo dňa 22. apríla 2015 predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia a predstavujúce pre toto rozhodnutie právny základ, bez existencie ktorého by nemohlo byť rozhodnutie o penále vydané. Rozhodnutím žalovanej č. 700-0213652215-GC04/15 zo dňa 22. apríla 2015 bolo žalobcovi predpísané za obdobie január 2004, júl 2004, október 2005 - jún 2008 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné sporenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity spolu vo výške 7.768,80 Eur. Žalobca podal voči tomuto rozhodnutiu o poistnom odvolanie, ktoré bolo rozhodnutím žalovanej č. 45027-2/2015-BA zo dňa 03. novembra 2015 zamietnuté. Žalobca podal dňa 15. januára 2016 na krajský súd žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 45027-2/2015-BA zo dňa 03. novembra 2015, konanie ktoré nebolo ku dňu podania kasačnej sťažnosti skončené, pričom rozhodnutie o poistnom tvorí právny základ pre rozhodnutie o penále, pretože ide vzťah akcesority. Rozhodnutiu o poistnom bol rozhodnutím krajského súdu priznaný odkladný účinok.

5. Žalobca uviedol, že krajský súd odmietol predmetnú žalobu na základe striktno formalistického gramatického výkladu špecifikovaných ustanovení SSP, pričom vôbec neprihliadol a nezaoberal sa na osobitnými okolnosťami, ktorými sú - márne uplynutie lehoty na podanie opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu dôsledkom nesprávneho doručovania, vzájomná závislosť nároku z titulu penále a nároku z titulu dlžného poistného.

6. Akcesorický záväzok žalobcu sa stal právoplatným a vykonateľným ešte pred rozhodnutím súdu o spornosti záväzku hlavného, keď takýto právny stav je v absolútnom rozpore s povahou hlavných a vedľajších záväzkov, ako aj princípom spravodlivosti a právom na súdnu ochranu, a to v dôsledku formalistického výkladu príslušných právnych predpisov súdom. V prípade ak súd rozhodne o nezákonnosti rozhodnutia žalovanej o poistnom, a toto rozhodnutie zruší, ergo rozhodne, že nárok žalovanej voči žalobcovi z titulu dlžného poistného nie je daný, pri súčasnej existencii právoplatného a vykonateľného nároku na zaplatenie penále, by nastal právne neudržateľný stav v rámci ktorého, by žalovaný na podklade právoplatného a vykonateľného rozhodnutia o penále mohol od žalobcu vymáhať akcesorický záväzok v čase, keď by hlavný záväzok už neexistoval.

7. Žalobca zdôraznil, že existencia formálneho nedostatku - spočívajúca v nepodaní odvolania bez zavinenia žalobcu, zakladajúca dôvod pre odmietnutie žaloby, nemôže byť v okolnostiach predmetného prípadu povýšená nad princíp spravodlivosti a právnej istoty. Správnym a z právneho hľadiska žiadúcim procesným postupom v predmetnom konaní a konaní o poistnom, z dôvodu vzájomnej závislosti nárokov, by bolo rozhodnutie súdu o spojení uvedených vecí do jedného konania, nakoľko predmetné veci začali na základe samostatných žalôb a nepochybne spolu skutkovo súvisia, keďže ide o záväzok hlavný a akcesorický.

8. Žalobca ďalej poukázal na to, že krajský súd nerozhodol o jeho návrhu zo dňa 06. decembra 2016 na

priznanie odkladného účinku podanej žalobe, pričom povinnosťou krajského súdu bolo o tomto návrhu rozhodnúť uznesením, a to bez ohľadu na to, či by tomuto návrhu vyhovel alebo nie. Absencia rozhodnutia súdu o predmetnom návrhu zakladá procesnú vadu konania majúcu za následok porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces a súdnu ochranu.

9. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

III.

10. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla, aby ju kasačný súd ako nedôvodnú zamietol. Uviedla, že Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava napadnutým rozhodnutím predpísala žalobcovi, povinnému ako odvádzateľovi poistného z poistnej role samostatne zárobkovo činná osoba, penále za obdobie január 2004, júl 2004 a od októbra 2005 do júna 2008 vrátane, spolu v sume 7.774,07 Eur, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity, vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej.

11. Napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručované poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“ dňa 21. apríla 2016 na adresu U. X, XXX XX R.. Opakovaný pokus o doručenie sa uskutočnil dňa 22. apríla 2016, pričom týmto dňom bolo rozhodnutie uložené na pošte, zásielka ktorá v odbernej lehote nebola adresátom prevzatá. S poukazom na neprevzatie rozhodnutia v odbernej lehote žalovaná pri určení právoplatnosti rozhodnutia postupovala podľa § 212 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12. mája 2016. Nakoľko povinný v stanovenej lehote na plnenie si nespĺnil povinnosť zaplatiť poistné predpísané právoplatným a vykonateľným exekučným titulom, pristúpila žalovaná k nútenému výkonu napadnutého rozhodnutia podaním návrhu na vykonanie exekúcie.

IV.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v súlade s § 455 SSP bez pojednávania, a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

13. Podľa § 7 písm. a) SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

14. Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

15. Podľa § 181 ods. 4 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

16. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

17. Z ustanovení Správneho súdneho poriadku vyplýva skutočnosť, že aby sa mohla fyzická osoba, resp. právnická osoba úspešne domáhať ochrany svojich práv v zmysle príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku, je potrebné splniť konkrétne zákonné procesné podmienky. Jednou z nich v zmysle ustanovenia § 7 písm. a) SSP je, že žalobou možno napadnúť len také rozhodnutie, ktoré po

vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú osobitným predpisom, nadobudlo právoplatnosť.

18. Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti prvostupňového rozhodnutia žalovanej, ktoré obsahovalo správne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok, t. j. že proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia orgánu, ktorý ho vydal.

19. V konaní bolo sporným doručenie predmetného prvostupňového rozhodnutia žalovanej žalobcovi.

20. Doručovanie rozhodnutí v správnom konaní má vplyv na splnenie procesných podmienok odvolacieho konania a od posúdenia tejto otázky sa odvíja právny záver správneho súdu, či účastník mal k dispozícii procesné prostriedky na nápravu svojich dotknutých práv a v akom rozsahu. Ak by účastníkovi nebolo prvostupňové rozhodnutie doručené, ten by sa voči nemu nemohol účinne odvolať a lehota na podanie riadneho opravného prostriedku by nezačala plynúť. A navyše zákon o sociálnom poistení nepozná právny inštitút preskúmania oneskorene podaného odvolania, a teda jediným možným zákonným riešením ako sa brániť proti nesprávnemu postupu žalovanej v takomto prípade je podanie žaloby.

21. Žalobca v podanej žalobe poukázal na to, že rozhodnutie žalovanej mu nebolo doručované riadnym spôsobom, nebolo mu doručené do vlastných rúk na adrese trvalého pobytu, a rovnako tak mu nebolo doručovateľom zanechané ani oznámenie o pokuse jeho doručenia o uložení na pošte. O uvedenom rozhodnutí žalovanej sa dozvedel až dňa 23. mája 2016 na základe emailu od žalovanej, ktorým mu zaslala predmetné rozhodnutie už s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti ku dňu 12. mája 2016.

22. Úlohou krajského súdu bolo zistiť opodstatnenosť tvrdení žalobcu preskúmaním administratívneho spisu a v napadnutom uznesení sa s touto skutočnosťou vysporiadať.

23. Žalovaná k vyjadreniu ku kasačnej sťažnosti pripojila kópiu obálky s vyznačením neprevzatia zásielky v odbernej lehote, avšak táto je označená číslom rozhodnutia 702-0213333216-GC04/16, pričom predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie č. 700-0213333216-GC04/16.

24. S prihliadnutím na uvedené sa kasačný súd s ďalšími námietkami žalobcu už nezaoberal, pretože je nevyhnutné aby sa krajský súd najskôr vysporiadal s doručením prvostupňového rozhodnutia žalovanej žalobcovi.

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd uznesenie krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SPP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní krajský súd bude postupovať v naznačenom smere, dôsledne preskúma opodstatnenosť tvrdenia žalobcu ohľadne doručovania napadnutého rozhodnutia, opätovne o predmetnej veci rozhodne a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodní.

26. V novom rozhodnutí rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SPP).

27. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.